

1920-11-06

SENDER

Alf Rolfsen

RECIPIENT

Axel Salto

FACTS

Document type:
Letter

Language:
Norsk

General comment:
Det nævnte brev fra Mogens Lorentzen, der må formodes at være til Salto og af nyere dato, er ikke fundet.

Sender's location:
Rom

Recipient's location:
Frederiksberg

Mentioned people:
Donato Bramante
Andrea del Castagno
Giotto
Svend Johansen
Mogens Lorentzen
Vilhelm Lundstrøm
Masaccio
Michelangelo
Polyklet
Ingrid Rolfsen
Kamma Salto
Luca Signorelli
Poul Uttenreitter

Archive:
Poul Uttenreiters papirer. Det Kongelige Bibliotek, Tilg. 634.

TRANSCRIPTION

Mme Bovet, Piazza del Popolo 18
Roma, 6-11-20

Kjære Salto!

Jeg er saa lei for at du først nu faar höre fra mig - jeg skulde jo forlængst med nogen ord takket for sist. Baade Ingrid og jeg mindes denne dag i Kjöbenhavn som en virkelig fest og som vor reises glanspunkt, og vi var saa rört over alt det du og Kamma gjorde for os. Men du vet, naar den evige stad og flere andre stæder kværner rundt i hodet paa én dagen lang - saa kaster man sig dödræt i sengen om aftenen uten at ha faat skrevet saa meget som en hilsen. Ja, det var deiligt at mötes med dere igjen efter den lange tid, og jeg fik saan lyst til at bli boende i Kjöbenhavn.

Mogens stod paa stationen i skikkelse av en knokkelmand i overalls. Han er overmaade medtat og mager og har det hverken godt eller let paa nogen maater.

Vi har forövrig været daglig sammen siden jeg kom.

Jeg rörtc allerede en av de förste dager ved bylden og vi hadde en timer lang samtale, som var pinlig, frem og til bake paa Quirinal i lygteskin og regnveir. Jeg fremsatte for egen regning den haarde beskyldning mot ham som Svend, Poul H. og Lundstrøm hævdede, - at han hadde villet fri sig fra "et skib som han trodde var synkende." Mogens forsvarte sig med stor bitterhet og med sterke argumenter. Saa meget vet jeg ialfald at det ikke var hans tanke med hint ulyksalige brev at sætte dit og hans venskap overstyr; hvis han virkelig av beregning hadde villet dette - saa hadde det jo været for taapelig som beregning betraktet; for det kan jo ikke nægtes at det i høi grad er Mogens som er kommet til at betale gildet - og dette maatte han jo da været forberedt paa. Jeg vet ogsaa hvor meget Mogens lider under tilstanden, selvom han ikke vil vedkjende sig det. Og under alle hans mange kraftsatser om at "krig er maaske det beste" og "saa skal sgu den kamp föres igjennem" er det ikke vanskelig at skrape sig frem til den sympati for dig som findes inderst i ham og smerten over at dette venskap er sat til. Og om jeg ikke forstod feil föler du selv noget lignende

Herfra at slutte at bruddet skulde kunne læges vilde desværre være forhastet, og jeg gjør mig ikke illusioner desangaaende. Jeg har heller ingen tillid til tidens tand, som saa langt fra at læge alle saar tvertimod gnaver i bruddstedet. Naar jeg idetheletat er kommet ind paa dette pinlige tema saa er det ikke for at gi rollen som forsonende engel, men fordi hele affæren gjør mig saa virkelig ondt saa jeg kan ikke la være med at beröre den. Baade du og Mogens er mine venner, og jeg synes at de baand som binder mig til hver av dere er saa sterke; derfor gaar der et stik gjennom

mig hvergang jeg tænker paa hvordan dere nu har det. Dog skal jeg ikke komme tilbage til dette oftere, likesom heller ikke Mogens og jeg har vekslet 10 ord om saken siden den ene gang.

Jeg har gennemstreift Rom i 3 uker og forresten, synes jeg, overkommet uhyre. I al denne tid har jeg ikke været mer end to ganger i stanzerne og det sixtinske kapel, og her ligger jo dog brændpunktet. Men jeg har først villet ha en oversigt over alt det andre (som jo væsentlig er arkitektur)

Jeg har læst en del - for naar det kommer til stykket er jo ens uvidenhed forfærdelig. Det som har været den store oplevelse her nede - ved siden av stanzerne og kapellet - er bekjendtskapet med Bramante og med Polyklet - den siste repræsenteret ved et hode i Barracco-museet. Begge disse to var för kun navne for mig. Fra Rom synes jeg ikke man har trang til at reise til Florens (men man gjør det og blir der antagelig en maaned, i februar). Det er bare ganske faa malere jeg absolut vil stifte bekjendskap med - og det er den rette linje op til Michelangelo! Giotto, Massaccio, Castagno, Signorelli. Disse har jeg tænkt at opsöke og saa ta med hvad der maatte findes paa veien. Nei östover - Hellas! Dog dit kommer man ikke; og ikke længere syd end til Pompei, muligvis dog til Pæstum.

En ulyst til staffelibilleder, en trang til at tumle med huser og vældige flater og til at arbeide i verdens skjønneste stof: fresken - overvælder én her nede. - Som levested betragtet synes jeg Rom er skrækkelig; vore dages Rom er en underlig impotent form for en storby. Vi bor forresten paa et deilig sted og lever billig, saa vi har ingen egentlig grund til klage. Nei til at leve i skal man bruke Paris, ja og Kjöbenhavn. Og saa er det min agt fra hösten

[fortsættelse øverst s. 1, på hovedet]:

av at grave mig fast ned i - Kristiania. For man kan desværre i længden ikke holde til den mængde midlertidighet - og jeg har nu hængt og svævet i seks aar.

Vil du hilse Kamma paa det indstændigste baade fra Ingrid og mig - og guttene, naar du ser dem. Og send mig et par ord snart! Din hengivne Alf R.

Jeg røste allerede en av de første dager ved Lykten
og vi hadde en timer lang samtale, som var paa
frem og til baade paa Laporte Quirinal i Lygteskide
og regnevir. Jeg paa satte for egen regning den haard
beskyldning mot ham som Svend, Paul H. og Lundström
haavde; - at han hadde villet fri sig paa et skilt
som han trodde var synkende. Nogens forsvarte
sig med stor littelhet og med sterke argumenter.
Saa meget var jeg ialfald at det ikke var hans
Tanke med sin ulyksalige tro at sætte det
og hans venstresker overstige; hvis han virkelig av
berøgning hadde villet dette - saa hadde det jo
været for taapeligt som berøgning betragtet; for
det kan jo ikke nægtes at det i høi grad er
Nogens som er kommet til at betale gjlden
- og dette maatte han jo da være forberedt
paa. Jeg var ogsaa lidt meget Nogens liden
under tilstanden, selvom han ikke vil ved-
kjende sig det. Og under alle hans mange
kraftreder om at "krig er maaske det beste
og " saa skal ogsaa den kamp føres igjennem"
er det ikke uanskelig at skrape sig frem
til den sympati for sig som findes inderst
i ham og smerten om at dette vennskap er sat
til. Og om jeg ikke forstod feil føler du selv
noget lignende.

Verfa at slutte at bruddet skulde kunne løse
vilde desværre være forhalet, og jeg gjør mig ikke
illusioner desangående. Jeg har heller ingen
tillid til tidens tand, som saa angste at
løse alle saar tvistimot gnaver i bruddet.
Naar jeg idet helst er kommet ind paa
dette pinlige tema saa er det ikke for at gi
rollen som forsmende engel, men fordi hele
affæren gjør mig saa vinkeligt ondt saa jeg
kan ikke la være med at berøre den. Brude
du og Nogens er min venner, og jeg synes
at de brude som linder mig til hver en
den er se stærke, derfor gaar der et stik
gjennem mig hvergang jeg tænker paa hvordan
den nu har det. Dog skal jeg ikke komme
tilbage til dette ofte, likesom heller ikke
Nogens og jeg har besluttet to ord om saken siden
den ene gang. Jeg har gennemstrøket Rom
i 3 uker og forresten synes jeg overkommet
ulykke. I al denne tid har jeg ikke været
mer end to gange i stanzene og det i et
kapel, og her ligeså de dog brændpunktet.
Men jeg har først villet ha en oversigt over
alt det onde (som jo væsentlig er arfvet)

Jeg har læst en del - for naan det kom
mer til stykhet er jo ens uvidenhed for-
færdig. Det som har været den store
oplevelse her nede - ved siden av skulpturen og ka-
pellen - er bekendtskabet med Bramante
og med Polyklet - den siste repræsenteret ved et
hode i Bernaces-museet. Begge disse to
var for kun navne for mig. Fra Rom synes
jeg ikke man har trang til at rixe til Romus
(men man gjør det og blir der antagelig en
maaned, i februar). Det er bare ganske fæ-
malere jeg absolut vil stifte bekendtskab med
- og det er den rette linje op til Michelangelo:
Giotto, Massaccio, Castagno, Signorelli. Disse har
jeg tænkt at opsøke og saa ta med hvad der
maatte findes paa veien. Nei Østover - Hellas!
Dog det kommer man ikke; og ikke længe syd
end til Pompei, muligens dog til Paestum.
En ulyst til stæffelilieder,
en trang til at tumle med lusser og vældige
flater og til at arbejde i verdens skjønneste
stof: fresken - overvælder en her nede. - Som
levested betragtet synes jeg Rom er skrækkeligt, men
dages Rom er en underlig impotent form for en
storby. Vi lor ferresten paa et deilig sted og leve
lille, saa vi har ingen egentlig grund til klage.
Nei til at leve i skal man bruke Paris, ja og
Kjöbenhavn. Og saa er det min agt paa høsten